

జీవితం మన

భానుమూర్తి చికాగ్లో కళ్లు తెరచేడు. కళ్లు బిగువ మండేయికారం చల్లనట్లుగా. వెంటనే తిరిగి కళ్లు మూసుకున్నాడు.

కేర్ కేర్ మని చెప్పల్సింది మెదడులోకి స్క్రాలు తిప్పజూన్నట్లు భరించలేని శబ్దం. కళ్లు విప్పకుండానే కళ్లు చుట్టూ కండరాలు బిగించి సన్నగా చూసేడు. వదిలిముషాల క్రితం వరకు మెదడును ప్రుగించిన ఆలోచనల వేడి గదంతా కమ్మకున్నట్లుంది. జీరోవాల్ బిల్లులోంచి ఎర్రని కాంతి. మండుతూన్న కళ్లకీ చూడలేని కాంతి, వివరేని చెప్పలేక భరించలేని శబ్దం తలపగిలి ముక్కలు ముక్కలుగా చెదిరిపోతుండేమో భనిపిస్తోంది. సట్టలేని కోపంతో పిచ్చిగా అరుద్దామనిపించింది. చప్పుడు చేస్తూ నోట్లోంచి గాలిమాత్రమే బయటికి వచ్చింది. దానికే ఎవరో పీక నులిమి నట్లుగా అంగుడులో నొప్పి వుడుచూంది. తెలువడవి అవకాల వదాల్లోంచి గుండె

లోకి దూరినట్లుంది. గుండెలో పోటు ఎస్తూంది. గుండెలో పోటు వచ్చేసరికి ఎక్కడలేని భయం వుట్టుకొస్తుంది. ఇంటికప్ప కూలి మీద పడుతూన్నట్లుగా గదంతా నీళ్లతో నిండిపోతూన్నట్లుగా భయం. చావంటే భయం. బ్రతికి ప్రయోజనం లేదని తెలిసికూడా చావంటే భయం. భయంతోపాటు గుండెపోటుకూడా ఎక్కువవుతుంది. దాన్ని మరచిపోవడానికి భానుమూర్తి ఎర్రని కళ్లు తెరచి ఎర్రని కాంతిలోకి చూసేడు.

ఎదురుగా గోడమీద నిలువాలి నీడకు ప్రక్కలు కదులుతున్నాయి. నీడకూ దీపానికి మధ్య వ్రేలాడుతూన్న బట్ట ఉయ్యాలలో పిల్లనాడు గుక్కపెట్టి ఏడుస్తూ వడివడిగా కాళ్ళూ చేతులూ కొట్టుకుంటున్నాడు బిగవట్టిన మెదడును మెల్లగా త్రిప్పి చికాగ్లో వెదురు తడికెత్తేస్తు చూసేడు భానుమూర్తి.

చీకటిలో ఈగ ఒకటి భానుమూర్తి ముక్కుమీద వారింది. ఎన్నిసార్లు తోలివా

మళ్ళీ అక్కడికేవచ్చి వాలుతూంది. ఛ! అన్నీ ఒక్కసారే సమయం చూసుకొని, సాధిస్తున్నాయి.

'శాంతా!'

అమ్మయ్య! మురళి కంఠం. జనాబు లేదు

'శాంతా!'

'ఊం!...'

'ఓ సారి లే! లేచి చూడు! బాబు ఏడుస్తున్నాడు!'

'ఊం!...'

'శ్రీమతి! మళ్ళీ మా నాన్నకి మెలకువ వస్తే నిద్రపట్టదు!'

శాంత లేచి వచ్చింది. కళ్లు నులుపుకుంటూ 'ఉష్! బబ్బోమ్మా!' అంటూ ఉయ్యాల ఊపింది.

భానుమూర్తి ముఖం మీద చల్లటి బొట్టు పడ్డాయి. భానుమూర్తి ఉరిక్కి పడ్డాడు, గుండె దడదడ లాడింది. గుండె దడ రావడమే బాగాత్తుగా వస్తుంది. కాని తిగ్గడం హఠాత్తుగా జరగదు.

పల్లవాడు నాకు ప్రాణం కాదు, కాకల ఉయ్యాల కాపింది. క్రింద వేయి వేసి చూసింది. వెంటనే వాణ్ణి ఉయ్యాల లోంచి తీసి ఉయ్యాలలో బట్టలు మార్చి మళ్ళీ వదుకోబెట్టింది.

అవులినూ ఉయ్యాల చేతో పట్టుకొని ఊపడం మొదలుపెట్టింది. అలసిన భానుమూర్తి మరస్సుకు కొంచెం ఉపశమనం కలుగుతూన్నట్లు నీసింది. శాంత సాత గుడ్డతీసి ఉయ్యాలక్రింద వేలమీదవేసి ఊగుతూన్న ఉయ్యాల వచ్చి వచ్చుడు తప్పకుంటూ కాలితో రాస్తూంది.

'ఓ సారి మరళి తేచినప్పటికీ బాగుండును!' అనుకున్నాడు భానుమూర్తి. అనుకున్న కాలదీ మరి ఎక్కువ అవసరం అనిపించింది.

మెల్లగా భానుమూర్తి ఎడమచేయి వెళ్లి శాంతకు పైగ చేసేడు. ఆమె ఇటు మాడటం లేదు మరో రెండుసార్లు వృధా ప్రయత్నం చేసేడు భానుమూర్తి.

'అబ్బ! మూడుసార్లు చేయలేకపోయాను. శాంత వెళ్లిపోతూంది. వెళ్లిపోతూ ఒక్కసారి వెంక్కుతిరిగి...అమ్మయ్య! చూసింది.

'మీ నాన్నగారు పలుసున్నట్లున్నారు వెళ్ళండి!' శాంత మురళితో చెప్తూంది. 'లేదేదా?'

'అ!'

మురళి బయటకు వచ్చేడు తండ్రి ముఖంవైపు చూసి అలుపు తీసి బయటకు వెళ్లి మూకుడుతెచ్చి మంచం దిగ్గరకు వచ్చేడు.

మురళి మూకుడు తీసుకొచ్చి నవ్వు డల్లా భానుమూర్తికి అదే దృశ్యం గుర్తుకు వస్తుంది.

మురళికి మూడో నెల వచ్చేడు భానుమూర్తి అత్తగారింటికి వెళ్ళేడు మాడ డానికి. వేరేగదిలో మంచంమీద కూర్చోని ఉండగా వదిలగారు మురళిని తెచ్చి చేతి కిచ్చింది మాటలనుధ్య రెండు నిమిషాలు గడవేసరికి మురళి చటుక్కున బట్టలు అడపేసాడు భానుమూర్తి ఉలిక్కిపడి తడబడటంలో మురళి చేయ్యి శారితో పోయాడు. మురళి క్రిందపడిపోయి గుక్క తిన్నకోలేకంతగా ఏద్యేడు.

మొన్నటి పల్లవం అలాంటి కావ్యాలకు మైన పంతుటన గుర్తుండవలసింది కాదు. కాని గుర్తుండిపోయింది. భానుమూర్తి ఒడిలోంచి క్రిందికిపడ్డ మురళి అతనికోసం తెచ్చిన టిఫిన్ పళ్ళెంమీద పడ్డాడు. రక్తం చూసి కంటి కేమయినా అయిందేమోనని భయపడ్డారు కంటి కేంకాలేదు. కాని కనుబొమ తెగిపోయింది. ఆసవాలు మిగిలిపోయింది.

మురళి మూకుడు బయటపెట్టి సబ్బుతో చేయి కడుక్కొని తోవలకు వెళ్ళేడు.

భానుమూర్తికి నిద్ర తేలిపోయింది. అంతా నిశ్శబ్దం. ఉయ్యాలకు కట్టిన తాడు మాత్రం కొంచెం గరగరమని వచ్చుడు చేస్తూంది. గోడమీద ఉయ్యాల నీడ మెల్లగా కదులుతూంది. ఉయ్యాల పూర్తిగా ఆగిపోవడంకూ దాని నీడ చూస్తూ శబ్దాన్ని వింటూ పడుక్కున్నాడు భానుమూర్తి.

నిద్రలోంచి గోడమీదికి తోక తెగిన బల్లి వరచరా పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చింది ఉబ్బిన దాని కళ్ళు భయం కరంగా ఉన్నాయి. ఈ బల్లిని గురించి సిల్లిని గురించి భానుమూర్తి గతంలో ఎప్పుడూ ఆలోచించలేదు. కాని ఇప్పుడు ఈ నాలుగు గోడల ప్రపంచంలో రోజూ అవే అతని మంచు నాక్రమిస్తున్నాయి. అసలు ఆ మాటకొస్తే భానుమూర్తికి తానెప్పుడూ మనుష్యులను అర్థం చేసుకోలేకపోయాడేమో ననిపిస్తుంది అప్పుడు ఆ మనుష్యులకంటే ఇప్పుడు ఈ చిన్న చిన్న జీవులే అర్థం చేసుకున్నట్లునిపిస్తుంది.

వెదురు తడికెకు అవసరంకొద్దీ ఎలుకలు చరువాత ఆటల్లో పిల్లలూ చేసిన చిల్లల్లో ఒక వెద్ద చిల్లలోంచి శాంత, ముఖం నగం కనబడుతూంది ఆమె ముంపిద మురళిచేయి. అతని చేతిరేళ్ళు అతని మరసులోని భానను ఆమె చెక్కిమీద ముద్రిస్తున్నాయి.

భానుమూర్తి ఆంకిగా అటు చూసేడు గడచిన రాత్రి తాను నిద్రపోయాడనుకొని మురళి శాంతతో అన్న మాటలు గుర్తుకొచ్చేయి భాను

మూర్తికి. 'మా నాన్న తన నోజాకావ్యాలలో మా అమ్మను ఏమాత్రం సుఖపడదీయలేదు శాంత! ఆయన నారు విప్పి మాటాడనక్కరలేదు ఆయనచుట్టూ ఆవరించే 'ఆ నిశ్శబ్దమే అంత బయంకరం. అడవిగావీర వెన్నెలలా గడచిన మా అమ్మ జీవితం గుర్తుకొచ్చినప్పుడల్లా నా గుండె నీరయిపోతుంది!'

ఎన్నో ఆలోచనలతో కృంగిపోతూన్న భానుమూర్తి మరస్సులో క్రాంత విషాదం అలుముకుంది.

'అంత నేరం నామీద మోపడం న్యాయంకాదు మురళి!' అతని మనస్సు అక్రమించింది.

శాంత చెక్కితీమీద కదులుతూన్న ప్రేళ్ళల్లోంచి మురళిని చూసేడు.

'మచ్చ పుట్టుకయింది కూడా మీ అమ్మా నాన్నల జీవితాలు గడిచేయిరా! ఆమెను అక్కణ చేర్చుకోవాలనీ ఆమె పొందులో సర్వస్వ మరచిపోగలకనీ నేను కన్న కలు ఎప్పుడూ చెప్పకోలేకపోయానురా! ఇప్పటికీ 'ఆమె' అనుకోవడం చున్నాను కాని అంతరంబే చున్న ఆనుకోలేకపోయానని నీకు చెబుసా!' నిశ్శబ్దంతో జవాబును దీర్ఘ నిశ్వాసం బయటకు మోసుకొచ్చింది.

ఆ రాత్రి! తన మంచులో కొరికలు వెల్లువలై ప్రవహిస్తూ ఆ రాత్రి! ఒకే ఒక్క సురీషి అప్ప ప్రపంచమంతా అంధకారంగా కనిపించిన ఆ రాత్రి! ఆ రాత్రిని ఇప్పుడు తిరిగిచూస్తే...

భానుమూర్తి కళ్ళముందు ఆ దృశ్యం నిలుస్తూంది సరికొత్తగా.

మరసును మత్తెక్కించే పరిమళాలు వెదజల్లుతూ దీపాలకు కూడా వెలుగు నిమ్నా పాఠ్యతి మంచుతో ప్రమేయం లేకుండానే మరులి విల్లులా పెరిగిన ఆమె కరీరం...అందమైన ఆమె పెదవుల వెనుక ఏవో సందేశాలు దాగినట్లు ప్రభు...రెవ రెవలాడే ఆమె కన్నుల్లోంచి బయటకు చూకే ఆమె మరస్సులో లేని భావాలు...పట్టులాంటి నూనె రాయిని జుట్టులో మరల్లెవెండులు... పరివార్ల మెరయవ్వంతో ప్రతిబింబిస్తూన్న అనురాగరంజిత శాంతులు...మైదురసంకో

ఉద్రేకంలో కోరికలను బోధించు
కళ్ళలో నింపుకున్న తన మాపులు...
కొండంత ఆశతో ఆ బంగారు జొమ్మ
ముట్టా చేరిన తన చేతులు...

మబ్బులేని ఆకాశంలోంచి మెరపులేని
పిడుగు. చేయి తగలగానే ముడుకుకాని
పోయి దూరంగా ఇరిగిపోయిందా పజీవ
శిల్పం.

తీరని కోరికల కుంపటిమీద మరిగే
రక్తంతో పొంగే తన హృదయంలో
మంచు కత్తిపోటు. నరాలు త్రెంతుకుని
మొడుకు దూకుతున్న పశుత్వానికి
అడ్డువస్తూన్న మానవత్వపు టిథిమానం
...కోరికల వెగాన్ని కళ్ళెంలో బిగించలేక
తుల్లిపడుకూన్న మనస్సు...

ఒకసారి కాదు. రెండుసార్లు కాదు.
రాతంతా కత్తిపోట్లు హృదయాన్ని
చిల్లులు చేశాయి. చలితో గడ గడ
వణికిపోయాడు. లేచి కిటికీ తలుపు
మూసేడు. చలిగాలి బయటనుంచి వస్తే
కదా కిటికీ మూసుగానే చలి తగ్గడానికి!

అవిగో! తిరస్కరించి దూరంగా జరిగి
వడుక్కొని మొద్దు నిద్రపోతూన్న ఆమె
కీరంలోంచి ఈ చలిగాలులు. అలాగే
చేప్పిలేక ఆమెను నిద్రలో స్పృశించి
గుండెలో గాయాల్ని పెంచుకున్నాడు. తెల్ల
వారేసరికి మనసులో చెరిగిన విషయలు
కళ్ళలోంచి ఎర్రగా కనబడుతున్నాయి.

అన్ని శక్తులూ ఉడిగేక చివరకు
చికాకనిపించినప్పుడు చికాకుపడే శక్తి
కూడా లేకపోయిన తర్వాత ఒక దాని
తర్వాత ఒకటి అరచుతున్నాయి.

ఆమె మాత్రం ఏం చేస్తుంది? ఆమె
దృష్టిలో భర్త అత్తగారి తరపున
హింపించడానికి వచ్చిన ప్రతినిధి.
ఆ భావాన్ని వుట్టింటితో ఎవరి ఆమె
భవాల ద్వారానే పండి ఆమెకు ఉన్న
పొలతో పోసి ఒంట బట్టించేరు. ఆమె
కుననల్తర్వంలోని ఆ మహావృక్షాన్ని
పెకిలించడానికి తన వయసెంత? తన
అనుభవ మెంత? శరీరంలోని యువ్వనం
కునననంతా ఒక అపూర్వమైశ
అనుభవం మీదకు తోసుకొస్తూంటే,
అది ఆమె మానసిక కూసంలోని లోప
మని తెలుసుకోనేంత మోక్ష
దృష్టి తనకేక్కడైంది అని తన భావం

చివరి తుండైన

తీరని కోరికలు! తన హక్కు! ఏదో
మోసం! ఆమె తనకు లొంగి తీలాలి.
అరంకాని పోలాటం, తనలోని మనిషిని
జయించిన పశువు. ఫలితం! తనకు
అద్దంలో మనోహరంగా కనబడే తన
రూపంలో ఆమె ఏమి చూసేదో ఏమో...
తరువాత తాను కనబడగానే ఫిట్టు!...
గాలి, భూశీ వైద్యాలు. తానా ఊరు వెళ్ల
గానే ఏదోమృగాన్ని చూసినట్లు రోడ్డుకు
రెండువైపులా కళ్ళను పొడిచే చూపులు.

'పార్వతి మొగుడు!' అంటూ చెవులు
చిల్లులు వడేటట్లు గుసగుసలు.
వార్లెంటో... మర్యాదకోసం పెదవుల
మీద చిత్రించుకున్న చిరువపుల వెనుక
నుంచి తనను వెక్కిరించే భయం అస
హ్యం! గదిలోకి పొమ్మని పార్వతి (బతి
మాండాలు! చిన్నపిల్లలా పెద్ద ఏడు
పులు...ఇన్ని సమ్మెటపోట్లు ఒకతాని
మీద ఒకటి తగులుతూన్నా స్వాభిమానా
నికి గంతలుకట్టి ఎయసులోని ఉద్రేకం
తనను ఎన్నిసార్లొ ముందుకు నెట్టింది.

అలాంటి వట్టపగలే చిక్కని చీకటి.
నల్లనితెర భూమ్యాకాశాల మధ్య నిల
చింది. మొండి అడ్డాల గోడలను
ముందు నిలబెట్టినట్లు యాభైగజాల
దూరంలో వస్తువుకూడా కనబడకుండా
కుంభవృష్టి. భానుమూర్తిని ఇంటికి
తీసుకెళ్తూన్న బస్సు దారి కడ్డంగా
కూలిన చెట్టుముండు నిలచిపోయింది.
ప్రక్కనుంచి వర్షపునీరు మీద వడు
రూంటే కొండెం లోపలకు జరిగేడు భాను
మూర్తి. తలిలో వెచ్చనిస్పర్శ. అతని
కాలిమీద మాడు రాళ్ళ ముద్దు టుంగ
తాన్ని తరించిన మృదువైన చేయి.
ప్రక్కనున్న తునిషిని దొంగతనంగా
చూసేడు భానుమూర్తి. ఆమె వయస్సులో
నున్న ప్రేమ. ఆ పరిస్థితుల్లో ఆమె
అండచందాలను ఎంచగలిగే శక్తి లేదు
భానుమూర్తికి. అస్పర్శ లోనే ఏదో
అపూర్వమైన ఆయస్కాంతశక్తి అతని
అనుమతిలేకుండానే అతనిచేయి ఆమెచేతిని
చేరింది. కూలిన చెట్టుముందు ఇరుకైన
బస్సులో వలిమంటలో ఆరు అమృతపు
మీసలు, మట్టూ అవలైన పినలైన

టికటి. బస్సు బయలుదేరింది... అమ్మా!
దారిపాడుగునా చెట్లు కూలిపోతే ఎంత
భాగుండును! పది నిమిషాల తర్వాత
తన ఊరికి పది మైళ్లముందే అనుకో
కుండా బస్సుదిగి పోయాడు. అచికటిలో
ఆమెకు నీడగా నడిచేడు. కొత్తమనిషితో
కొత్తచోట సరికొత్త అనుభవం. మన
సులో ఎన్నాళ్లనుంచో గూళ్లు కట్టు
కున్న భారం, అశాంతి, వర్షం కురిపిన
మబ్బుల్లా విడిపోయాయి. శరీరం దూది
పింజలా తేలిపోయింది. ఒక్కక్షణం!
ఒక్కస్రీని గెలిచిన సంతృప్తి!...ఒక
అపూర్వ విజయం! ఉడికిపోయిన మన
స్సుకు ఉపశమనం. కాని నాలుగురోజులకు
కుళ్ళ పొడిచినట్లు ఒళ్ళు నెవ్వలు!
జ్వరం! తలపోటు! ఇది ఎవరికీ చెప్పకో
లేని మరొక రకం బాధ! గుట్టుగా
డాక్టరు దగ్గరకు వరుగెళ్తేడు. డబ్బు
తీసుకుని చేతిమీద సూదిపోటు పొడుస్తూ
కళ్ళజోడు అడ్డాల మీదనుంచి దొంగను
చూసినట్లు చూసేడు డాక్టరు.

యువ్వాల తరువాత సంది జరిగింది.
సంది స్నేహమలా అవుతుంది! భాను
మూర్తి పార్వతి ఒకరికొకరు పూర్తిగా
అవరిచితులుగా ఉండగానే ఒకటి...రెండు
మూడు...నాలుగు!

భానుమూర్తి చెంపలు చాలావరకూ
తెల్లబడ్డాయి. కాని పార్వతి శరీరం
కరగి పోలేదు. పార్వతి మనసు పూర్తిగా
వికపించింది. నిలుపుటద్దం ముందు నిల
బడి భానుమూర్తి లాంటి హృదయాలేని
మనిషితో జీవితాంతం ఊహించుకొని
ప్రతిదింబం కన్నీటి పారల్తో కరగిపోయే
వరకు నిలబడేది.

పసిపిల్లవాడికి పాలిస్తూ వైపిల్లకు
జడవేస్తూ ప్రక్కనున్న పిల్లవాడి కళ్ళ
లోకి ప్రేమగా చూస్తూన్న పార్వతి
చూపుతోంది, భానుమూర్తికి ఇల్లంతా
తనపట్ల శతృత్వం పారుతూన్నట్లు కని
పించేది. తాను బయట ఉన్నంతసేపు
పిల్లల అటలతో కేకలతో మార్కొగి
పోయే ఇల్లు తాను ఇంటికొచ్చేసరికి చీమ
చిలుక్కుమంటి వినబడేంత నిశ్చబ్దంగా
తయారయ్యేది. తను చేసిన శబ్దాలే తనకు
వినబడేవి. పరోక్షంలో పిల్లలమీద కలిగే
బాధ ప్రేమా పార్వతి అక్కన వారిని

జూరగానే మారుమొయ్యి. దగ్గరకు తిసుకుంటే ఒక్కక్షణం నిలబడి చలగా జారుకునే వాళ్ల విముఖతను పోగొట్టుకోలేక పోయాడు భానుమూర్తి. బహుశా భానుమూర్తి వాళ్లనుకూడా సరిగా అరం చేసుకోలేకపోయాడేమో! కాలం ఒకరకంగా తనకూ వాళ్లకూ మధ్య డూరాన్ని పెంచేదేకాని తగ్గించలేదు.

పైస్కూలు చదువుకు వచ్చిన పెద్ద కొడుకు ఊరిచివర గానుగవ్రక్క కొత్త కోమటికోట్లో సిగరెట్ త్రాగుతూ కనిపించేడు. ఆరోజు భానుమూర్తి వాణ్ణి వులుసులోకి విముఖతకుండా బాడేడు. తల్లి రాత్రి కళ్లొత్తుకుంటూ వేణ్ణి క్షణం వెట్టింది. భానుమూర్తి చేసిన పని వాడిమీద ఏమీ పనిచెయ్యకపోగా కొంచెం జాగ్రత్తపడడం నేర్చుకున్నాడు. 'వదువూ లేదు! చట్టు బండలూ లేదు! ఏచ్చి ఏచ్చి నేషిలేస్తే కాళ్లు రెండూ విరిచి ఇంట్లో కనార్పొడతామ జాగ్రత్త!' వారించేడు భానుమూర్తి. కాని ఏడాది తిరిగేసరికి 'నేను చదువుకోను! నా చదువుకోవం ఏమీ శర్దుపెట్టినా దండుగి!' అని తన వెదురుగానే కూర్చోని తల వ్రక్కకు తిప్పి అప్ప వాడిమాటలు వినేసరికి భానుమూర్తి గతుక్కుమన్నాడు. తాటిచెట్టు ఎక్కలే పన్నవడిచి ఎక్కిస్తానని చట్టుపట్టడం అర్థమేముంది!

ఏమిటో ఒక్కక్షణంకూడా కాలం అగ

చివరి అంచును

లేదు. భానుమూర్తికి నిలిచి ఆలోచించుకోడానికి సమయం దొరకలేదు. అతని గుండె చప్పుడుతోపాటు అది నడచిపోతూనే ఉంది.

వెదురు తడితెను ఎలుక కొరుకుకూర్చుట్టుంది కొరకొరమని శబ్దం డానికి చిల్లులు చాలలేదు కామోసు! లేనా పళ్లకి అలవాటు తప్పిపోకుండా ఉండడానికి వ్యాయామమేమో!

భానుమూర్తి ఎదురు గోడ వైపు చూసాడు. గోడక్రింద నల్లని చిన్న నీడలో రెండుమెరుపు చుక్కలు. అహో! మారాలమా! వాలుగు రోజులనుండి దర్బునమే లేదు! అవును. ఈ నాలుగు రోజులూ ఎలుకను చూసిన గురు కూడా లేదు.

దాని నల్లని ముఖంలో ఎంత ఏకాగ్రత! అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ లడకే వ్రక్కకు చేరి ముడుచుకొని కూర్చోని 'ఎలుకకు చెప్పకు!' అన్నట్లు భానుమూర్తివైపు చూసి రెండుచక్కాచికిరించింది.

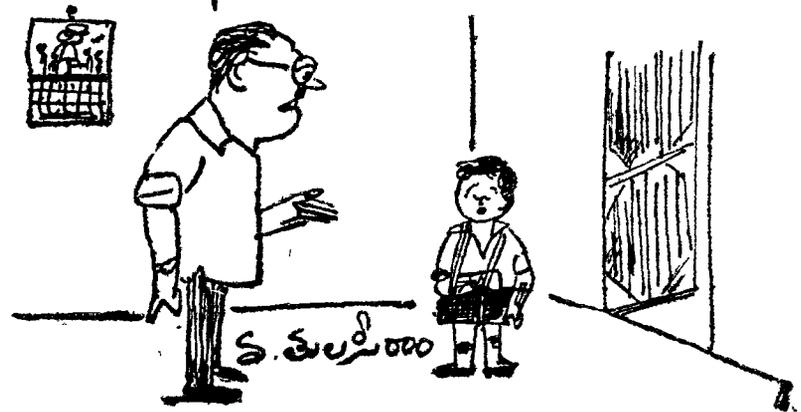
అది జీవితంలో ఆసాధారణమైన కొత్త అధ్యాయం. పాఠ్యశి పోయిన అరునెలల కరువాత ఒకరోజు సాయంత్రం వచ్చింది శేషమ్మ. పాఠ్యశికి దూరపు చుట్టుంట! కూడా పద్నాలుగేళ్ల ఏళ్ల

తాడు: వహూనే పెద్దగా ఇంటి కప్పెగితి పోయేటట్లు ఏడుపు మొదలు పెట్టింది. కళ్లలోంచి కడివెడు నీళ్లు! ఆ పిల్లవాడు రాయిలా కూర్చున్నాడు. ఆమె నెత్తివోరూ మొత్తుకుంది. పది పదిహేను ఏళ్ల పాటు ఏడ్చి సడెన్ గా మానేసింది. ఏవేవో మాట్లాడింది. పాఠ్యశిని పొగిడింది. భానుమూర్తి సుఖాన్ని చూసి భగవంతుడు కళ్లలో నిప్పులు పోసుకున్నాడంది. అనితో అంకకుముందు పరిచయం లేకపోయినా ఓసారి కళ్లతో చూస్తేరకకు ముసాపపులేదంది. ఇరవై రెండేళ్ల మురళిని గడ్డం పుణికి 'ఎంత కష్టమొచ్చిందిరా నాయనా!' అంది. వాడికి అల్లి గురుకొచ్చి రెండుకళ్లలో నీళ్లు నిండిపోయాయి. కళ్ల తుడుచుకొని తోలం పోయాడు. అడదిక్కు లేక ఇట్లు వెలవెల బోతుందని వెంటంట్లోకి వెళ్లింది.

ఎన్నోరోజుల ఆర్వాత ఆ రోజు భానుమూర్తికి తిరిగి భోజనం చేసినట్లుని పించింది. అడుగుడుక్కు అప్పయిత చూపిస్తూ తన హృదయంలో మారుమూల చీకట్లను తడిచి సానుభూతి వ్రకటిస్తూ మీదికి వచ్చే శేషమ్మను దూరంగా ఉంచలేక పోయాడు అంకూ దేశద్రమ్మిగా తిరుగుతూన్న పెద్దకొడుకోసారి దబ్బుకోసం ఇంటికి వచ్చి శేషమ్మను చూసి అనరాని మాటలన్నాడు నలుగుర్నూ వింటారని తొలిసారిగా వాడడిగిన డబ్బు వచ్చిందని భానుమూర్తి ముఖం చూపుకొని కూర్చున్న శేషమ్మను వాదార్చబోతే వీ మనస్సులో వాకింత చోటుంటే అదే చాలని ఏమీ జరగనట్లుగానే తనపనులు తాను చేసుకుపోయింది.

వాలుగురోజులు తిరగకుండానే కూతు ఢిల్లర్ల దగ్గరనుంచీ ఉత్తరాలు వచ్చేయి. అమ్మను బ్రతికి ఉన్నాన్నాళ్లా హింసించేవు! చచ్చిపోయిన ఆర్వాత ఆ వి. డ ఆత్మకుకూడా శాంతిలేకుండా చెస్తున్నావు!' అని. భానుమూర్తి ఉత్తరాలు చదువుతూన్నప్పుడు శేషమ్మ వ్రక్కనే ఉండగా వాటిని ఆసిగా చంపి శేషమ్మను దగ్గరకు తీసుకోవడం కంటే ఏమీ చెయలేక పోయాడు. పెద్ద వాడు కావలసిన డబ్బు తిసుకుపోడానికి ఇ దొక మార్గ

తొలునా అప్పవరా శ్రీనివాసా యాత్మేర్లు వస్తే మూర్ఖానికి వెళ్లమంది

వ. మల్లీశం

కుయింది:

అవలే ఎక్కువగా మాట్లాడని మురళి కళ్ళ ముందుకు రావడమే మానేశాడు. నిప్పుడు వస్తాడో, ఎప్పుడు పోతాడో, ఏం తింటున్నాడో! భానుమూర్తికి మురళికి మధ్య శేషము గోడై నిలచింది.

ఒకరోజు మురళి నిలబడ్డాడు భానుమూర్తి కళ్ళ ముందు తలవంచుకొని. 'ఏమిటి?'

మురళి చాలాసేపు మాట్లాడలేదు 'రెండునిముషాలు అలాగే నిలబడి తండ్రి రెట్టింప: 'నేనో అమ్మాయిని వెళ్ళి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాను' అన్నాడు,

భానుమూర్తి ఉలిక్కి పడ్డాడు. కాని ఆరోజు వాడు నోరు విప్పి అడగాల్సిన చరిస్థితి ఎందుకొచ్చిందా అని ఆలోచించలేక పోయాడు. తన కర్తవ్యాన్ని విస్మరించిన విషయం గుర్తుకు తెచ్చి హేశన బెద్యువనికీ ప్రయత్నిస్తున్నాడనే ఆనుకున్నాడు. భానుమూర్తికి కూడా ఏమిచాలా తోచలేదు.

'ఏమిరా అమ్మాయి?' చివరకు అడిగేడు

'మన కులం కాదు!'

భానుమూర్తికి ఒళ్ళు మండిపోయింది.

'నీకు ఒళ్ళు తెలిస్తే మాట్లాడుతున్నావా? ఏవ్వి పిచ్చిగా వాగితే గుమ్మంతో అడుగు పెట్టనియ్యను.'

మురళితో ఏమీ చలనం లేదు.

'అయితే నేను వెడుతున్నాను.'

'ఏక్కడికి?'

జవాబురాలేదు మురళి వెళ్ళిపోయాడు. భానుమూర్తి కోపంతో అవమానంతో ఊగిపోయాడు అతని ఆలోచనలకు మళ్ళి శేషము అడ్డు వచ్చింది.

రెండేళ్ళ తర్వాత వో సారీ మురళి వచ్చేడు. భానుమూర్తి వీడిలోకి వచ్చే సరికే వీడిలో శేషము ఉంది మురళి రోడ్డు మీద వెనుదిరిగిపోతూ కనిపించేడు. భానుమూర్తి మనసు మూర్చింది

ఉన్నట్లుండే పిల్లల ఒక్కసారి ముందుకు ధూకింది ఎలుక ఒక్కసారి కుంయమంది. నల్లపిల్లి తన ముప్పై ఏడవ ఎలుకను తినేసింది. ఈ ఎలుకల లెక్కను మరచిపోవాలని ఎంతగానో ప్రయత్నించేడు భానుమూర్తి. కాని చెట్టం కా లేదు. ప్రయత్నించినకొలది

తల్లినుండి పిల్లకు పారంపర్యపు ఫుడ్ వార్షి వార్షి వాడుకగా వస్తోంది

మి శిశువును

ఫుడ్ వార్షి

గ్రెవ్ వాటర్ తో

ఆరోగ్యంగాను, ఆనందంగాను పుంచండి

శరతరాలనుంచి తెలివైన తల్లులు తమ శిశువులకు ఫుడ్ వార్షి గ్రెవ్ వాటర్ ను వాడతాయి. ఫుడ్ వార్షి తదుపరి కుట్టు నొప్పి, దైహ్యం, బాంబుపు మరియు పగ్గు వచ్చినప్పుడు అప్పుడు, ఈ బాదల నుండి తక్షణ విముక్తి కలిగిస్తుంది.

నిరక్షితంగా పుండండి. నిర్బరంగా పుండండి. పర్కడా ఒక సిసాను దగ్గిరుండుకోండి.

ఫుడ్ వార్షి గ్రెవ్ వాటర్ తెలివైన తల్లులు పంద ఏళ్ళకు మించి వాడుతున్నాడు.

ఈ రేత న్యవృత్తిగా గుర్తుంటుంది.

సరిగా ఆరు నెలల ముందు ఒక్క తెలియని జ్వరంతో ఉండగా శేషమ్మ మూటా ముల్లె సర్దుతుంది. 'ఈ పరిస్థితిలో ఒక్కణ్ణి విడచి ఎక్కడికెడు తున్నావు?' అన్నాడు భానుమూర్తి. 'నా జీవితం అంతా గీకు ధారపోస్తేనా. నాలుగు పేల కూసాయలిస్తే ఉంటా' నంది శేషమ్మ. శేషమ్మ కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు. భానుమూర్తిని కాలదన్ని వెళ్లిపోయింది. కన్నుగిప్పి ఏం పట్టుకుపోయిందో తెలియదు

తిరిగి కన్ను తెరిచేసరికి భానుమూర్తి మురళి ఇంటో ఉన్నాడు! కులం లెక్కవే కోడలు, చాలింతరాలు శాంత పరివర్యలు చేస్తూంది. భానుమూర్తి సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయాడు.

'నిన్ను నీ యింటోంచి వెళ్ళగొట్టే నుదా! నన్నెందుకురా నీ నెత్తిమీద పట్టుకుంటున్నావు!' అని అడుగునా మనుకున్నాడు భానుమూర్తి. కాని చోరాడ శేషు కుడికాలు కుడిచేయి కదలటం లేదు. కాని అతని ముసులో ఆలోచనలు నిలువలేదు. తన యింటలో పెరిగిన ఈ మురళితో ఈ నిగ్రహం ఈ క్షమ ఎన్నడూ తనకంట బడలేదే! బహుశా ఈ దృష్టితో తాను చూడలేదేమో!

శాంత! బంగారుబొమ్మ! ఈ చిన్న వయస్సులో వీళ్ళకి పరస్పరానురాగాలు ఎలా కలిగేయి! ఎంత అద్భుతమంటులు!

ఉన్నట్టుండి భానుమూర్తికి అత్త చిక్కాపం కలిగింది! అవును! జరిగిందేదో జరిగిపోయింది! గతంతో తానెవరి మనోభావాలనూ సరిగా పరిశీలనగా అర్థం చేసుకోలేకపోయాడు. ఇప్పుడో! ఎవరే పని చేసినా దాని వెనుకనున్న భావాన్ని అర్థం చేసుకోగలడు! తనపట్ల మనుష్యులు చూపే నిర్దిష్టతను నిర్ణయాన్ని విస్మయించగలడు. పరిహాసాన్ని సహించగలడు అవ్యయాలకు వెనుకనున్న ఆత్మీయతను కొలిచి దానికి తగిన భావాన్ని ప్రతిబింబించ చేయగలడు. అవును! ఇప్పుడు ఒక విజయవంతమైన జీవితాన్ని గడప దానికి తగిన వివేకం తనకు కలిగింది! కాని... గడవడానికి జీవితమే మిగిలేదు. భానుమూర్తి హృదయం ఒక్కసారి క్షుణ్ణి

చివరి అంచున

పోయింది ఒక్కసారి తాను గతం ముందుకు నిజంగా పోగలిగితే! జీవితాన్ని మళ్ళీ మొదలుపెట్టే అవకాశం దొరికితే! గతంలోకి జారిన కాలం వెను తిరగదని తెలుసు. కాని దాని స్మృతులు మాత్రం వెళ్ళిపోవటం లేదు. ఒకటి కాదు రెండు కాదు. ఎన్నో దృశ్యాలు, ఎర్రని కాంతితో మండుతున్న కళ్ళముందు కదలిపోతున్నాయి కిళ్ళి కొట్టు అవతారం సిగరెట్లకు అరుపు పెట్టినదబ్బు పెద్దకొడుకు ఇయ్యలేదని వాడిని నడిచిదిలో నిలబెట్టి చెప్పతో కొట్టిన దృశ్యం, చేతిలో గుబ్బులేక ఇంటో దియ్యాన్ని రెండొకవల చిట్టమ్మకు కొలుస్తూ తన్ను చూసే తప్పించుకోలేక తెల్లబోయిన పార్వతి ముఖం, నెలనెలా కొబ్బరికాయల దింపుతో ఎదురుగానే నాలుగు కొబ్బరికాయలను తీసుకొనిపోతూ వారించబోయిన తన కళ్ళలో దాహాన్ని గుర్తించి, తనపక్క సాలం కావలా కాపే నరిసిగాడి పెళ్ళారత్తి నిత్యైవం రాముమీంచి పైలుజార్చి వల్లికిలిందే దృశ్యం, తండ్రిని మోసం చేస్తున్నారన్న బాధతో నోరుజారిన మురళిని గుమ్మిందిగి మాట్లాడమని శేషమ్మ చూపుడు ప్రేలు చూపించిన దృశ్యం, 'వాణ్ణి ఒక్కసారి చూపి చచ్చిపోతానండీ! మీరు తీసుకొస్తే వస్తాడు. ఒక్కసారి చూపించండి!' అని తుది ఘడియల్లో ఇల్లువిడచి వెళ్ళిపోయిన పెద్దకొడుకుని తీసుకొనిరమ్మని మొదటిసారిగా పార్వతి తననొక కోరిక కోరిన దృశ్యం... 'అబ్బాబ్బా! నేను చూడలేను. గడచిపోయిన గతంలోని దృశ్యాలు ఎందుకీంత ప్రత్యక్షంగా ముందుకొస్తున్నాయి! శరీరంలో మిగిలిన అవయవాలతో సోలు ఈ మెదడుకు కూడా పూర్తిగా ఎందుకు వక్షవాతం రాలేదు? ఈ మెదడులోని జాపకాలగది ఎందుకు నలిగిపోయి నిర్జీవం కాదు? పని చేయవలసిన సరాలు పని చేయక తననింత అవస్థ పెడుతుంటే ఎందుకు ఈ మెదడు మరీ ఎక్కువగా పని చేసే మనసును మలమలా చూడేస్తుంది? అదంతా తన పూర్వజన్మ కాదోయి!

అయినా పూర్వ జన్మ కర్మమే తీర్చి కుంటూనే తననంటపెట్టుకున్న వాళ్ళం దరిని హింసించి మరో పది ఆకాంత జీవితాలకు తగిన కర్మనూ చేసుకున్నాడో? శాంత పసిపిల్లవాడిని ముద్దుపెట్టుకుంటుంది.

అవసరం వచ్చినప్పుడు వాడు కాళ్ళూ చేతులూ కొట్టుకుంటూ ఏవో చూచిస్తున్నాడు. తనకు ఒకవైపు కాలుచెయ్యి అడనే అవసరం. అదీ చూడకపోతే వాడు తేరో మని ఏడుస్తున్నాడు. తనకదీ చేత కాదు. వాడిబోస నవ్వు వెన్నెలలు కురిపిస్తుంది. వాడి అశక్తత వాళ్ళకు అప్రయోజనం. వాడికి స్నేహితుడం వాళ్ళకావండం. కాని తనకు స్నేహ చేయడం ఒక శాపం, తన అశక్తత అందరికీ అసహ్యం. తనకే అసహ్యం. పండంటి వాడి శరీరంలో జ్ఞానంకంటే దివ్యమైన అజ్ఞానం, తనతో కుళ్ళిపోయి పురుగులు పట్టే మిడిమిడి జ్ఞానం. జీవనవలయం యొక్క మొదటి అంచుపై వాడు చివరి అంచుపై తాను. తేగిన ఈ అంచుపుటంమల మధ్య కాలం పూర్వజీవి అగాధం.

గోదమీద తోకతెగిన బల్లి దూకి పట్టుగా నాలుగుగులు ముందుకు వేసి మూత కదిపి ముందుకు పోపోయింది. బహుశా ఇప్పటిదాకా తనను నేధించిన ఈగ బల్లికి దొరికిపోయిందేమో! బల్లి వెళ్ళివచ్చేసే చూసేడు భానుమూర్తి. గోదమీద చివర చీకతో నీడలు. మనిషి భయంకరంగా నోరాలించినట్టు గా ఉంది నీడ. భానుమూర్తికి వెంటనే భయం అనిపించింది. చిన్నకనంతో అటువంటి నీడలను చూసే భయపడి సందు లేకుండా దుప్పటి కప్పకొనేవాడు. కాని అనాటి భయానికి కారణం తెలియకపోవడం, తెలిసిన అరువాత ఆ భయం పోవడానికి అవకాశం ఉంది. తెలిసిన అరువాత కలిగే ఈ భయాన్ని పోగొట్టుకోవేదెలా? ఆ ప్రయత్నంగా కదిలిం ఎడమ చేయి దుప్పటిని ఒక అంగుళం స్పృశి తాగింది. భానుమూర్తి అలసిన కళ్ళు మూత పడుతున్నాయి అతనికి తెలియకుండానే. కళ్ళముందు కళ తయరుతూర్పు ఎర్రని కాంతితో గోదమీద వెలుగుడలు ఏకవంతుర్చాయి.